

[Niels Matthiasen.]

Norden som en kulturel enhed, og vi føler nødvendigheden af at bevare denne enhed og forsvare den mod de strømninger, der er udtryk for, at det nordiske samarbejde er et forældet begreb i en verden, hvor stadig større markeds- og blokdannelser er tidens løsen.

Vi kan ikke blive ved med at begræde Nordeks forlis, men vi er nok nogle stykker, der kunne have ønsket os, at det nordiske samarbejde havde fundet andre udtryk end alene i en kulturtraktat. Heri ligger ikke, at vi i socialdemokratiet ikke hilser kulturtraktaten velkommen som en forpligtelse og en inspiration i det nordiske samarbejde. Som sådan accepterer vi kulturtraktaten, og vi opfatter gerne kulturbegrebet i videste forstand, således at bogstavelig taget alt, hvad der hører til menneskers liv og hverdag, kan omfattes heraf.

Traktaten har vide rammer. Den taler om skole, undervisning, forskning og anden kulturel virksomhed, herunder målene for en almen kulturpolitik, dens indhold og metoder. Inden for disse rammer bør vi sigte mod at lave fælles nordiske projekter, hvor vi ved forenede kræfter kan opnå større resultater end ved at arbejde hver for sig. Vi må være åbne over for at opgive nationale statussymboler, hvis vi kan opnå mere ved en samlet indsats, og vi må være parat til at flytte bevillingerne fra de nationale budgetter over til et nordisk virksomhedsbudget.

Allerede nu har vi under begrebet „anden kulturvirksomhed“ en stærk og livlig udveksling mellem de nordiske lande. Det sker ad officielle og det sker ad uofficielle kanaler. På de kunstneriske områder lærer vi af hinanden og inspirerer hinanden. Vi lytter til hinandens radio, og hvor det er teknisk muligt, titter vi også på det svenske fjernsyn. Men netop i fjernsynssamarbejdet kunne vi nok nå videre. Vi har før diskuteret spørgsmålet om en fælles nordisk tv-kanal. Det gjorde vi, da vi hver for sig var ved at få den første tv-kanal. Nu er vi i de nordiske lande hver for sig ved at forberede den anden tv-kanal, og en fælles nordisk tv-kanal vil nok først blive en mulighed, hvis vi skulle nå frem til at få et tredje tv-program. Det skulle imidlertid ikke forindre et samarbejde allerede nu.

Fælles nordiske producerhold kunne nu løse opgaver af fælles interesse, og med tv 2 etableret kunne man måske enes om, at en eller to aftener om ugen var fælles nordiske aftener. Det ville bringe os nærmere sammen i Norden, det ville være en praktisk kulturindsats, og det er først og fremmest herom, det drejer sig.

Derfor er det også godt, at det ikke alene er ministre, embedsmænd og sekretariat, der er placeret i traktatens bestemmelser, men også Nordisk Råd, og her er der vel først og fremmest tænkt på, at kulturudvalget i Nordisk Råd har fået en selvfølgelig placering i det løbende arbejde.

Vi kommer nok ikke uden om også i dag at sige et par ord om, at samarbejdet vil koste penge. Nogle beløb kan formentlig flyttes fra de nationale budgetter til det fælles nordiske budget, andre beløb vil være nødvendige som investeringer i et fremtidigt arbejde, og der er i bemærkningerne til traktaten taget rimelig højde for beløbsrammerne i de første par år. Men skal der være mening i samarbejdet, må der snarest udarbejdes retningslinjer og tidsfrister for en arbejdsplan, og der må udarbejdes rammebudgetter — ikke for et eller to år, men for fem års perioder — der løbende fornyes, og hvor budgetterne værdisikres, så man har sikkerhed for, at udviklingsplanerne og prioriteringerne kan fastholdes.

Det samarbejde, der kan skabes inden for rammerne af den foreliggende kulturtraktat, kan blive en del af svaret på den udfordring, som alle de nordiske lande vil blive stillet over for i de kommende år. Vore samfundssystemer vil blive underkastet forandringer, der rammer alle områder af vor daglige tilværelse: arbejde, bolig, social tryghed, demokratisering af ledelse og økonomi, medbestemmelsesret og ligestilling, og forandringerne vil bryde med vore vant forestillinger om kulturpolitik, som i fremtidens samfund mindre vil blive et tilbud om passiv beskuelse og mere en opfordring til selvstændig aktivitet og medleven. Kulturtraktaten kan for de nordiske lande blive et redskab til at formidle svaret på denne udfordring.

Gerda Møller: Aftalen om kulturelt samarbejde imellem de nordiske lande var uden tvivl det mest positive resultat af Nordisk